

Program **Éta** T A
Č R

Projekt TL05000558 – VENKOOBCHOD
Využití faktorů lokalizace obchodů na venkově při
optimalizaci a udržení základního zásobování venkova

Příloha k průběžné zprávě o řešení projektu za rok 2022

PŘÍPADOVÉ STUDIE ŘEŠENÍ ZÁSOBOVÁNÍ
OBYVATEL ZÁKLADNÍMI POTŘEBAMI

Radnicko–Zbirožsko

Řešitel projektu:

GaREP, spol. s r. o.

nám. 28. října 3, 602 00 Brno

garep@garep.cz, 607 268 183

Doba řešení projektu: 4/2021 – 11/2023

30. 1. 2023

OBSAH

ÚVOD	3
PŘÍPADOVÁ STUDIE ŘEŠENÍ ZÁSOBOVÁNÍ OBYVATEL ZÁKLADNÍMI POTŘEBAMI – RADNICKO A ZBIROŽSKO	4
Vymezení území	4
Charakteristika maloobchodu v území	4
Šetření s obyvateli	13
Rozhovory s místními aktéry	19
Rozhovory s lokálními producenty	22
Závěr	23
PŘÍLOHA: VÝSKYT OBCHODŮ NA RADNICKU A ZBIROŽSKU	24
PŘÍLOHA: FOTOGRAFIE OBCHODŮ NA RADNICKU A ZBIROŽSKU	26
PŘÍLOHA: PŘÍPADOVÉ STUDIE – DOTAZNÍK PRO OBYVATELE	30
PŘÍLOHA: PŘÍPADOVÉ STUDIE – ZÁZNAMOVÝ ARCH PRO ŠETŘENÍ V OBCHODĚ	32

ÚVOD

Radnicko a Zbirožsko je polohově znevýhodněný typ území ve větší vzdálenosti od Hlavního města Prahy ale i krajského města Plzně. Nachází se zde relativně menší a méně prosperující obce. Nedominují zde sociální a ekonomické vazby na jedno velké město, jako je tomu v případě Brněnska.

Případová studie Radnicko a Zbirožsko byla realizována v květnu a v červnu 2022. Sledovány byly rozdílné charakteristiky maloobchodu a přístupy obyvatel k obstarávání základních potřeb.

Informace byly zjišťovány formou pozorování před obchody a v obchodech a strukturovaných rozhovorů se zástupci obchodů – s prodáváči a prodavačkami, kteří často byli zároveň i provozními, případně majiteli obchodů. Dále bylo provedeno dotazníkové šetření s obyvateli v každé obci. Konkrétní podoba obou šetření se nachází v příloze. Obchody byly identifikovány s pomocí dat od společnosti SMS Data a portálu mapy.cz.

Šetření bylo zaměřeno na průzkum umístění a fungování obchodu, jeho sortimentu a doplňujících služeb obchodů. Dále byly zjišťovány nákupní zvyklosti obyvatel v obcích s obchodem i v obcích bez obchodu, dopady zrušení obchodů na život obyvatel a výskyt a prodejní sítě lokálních producentů.

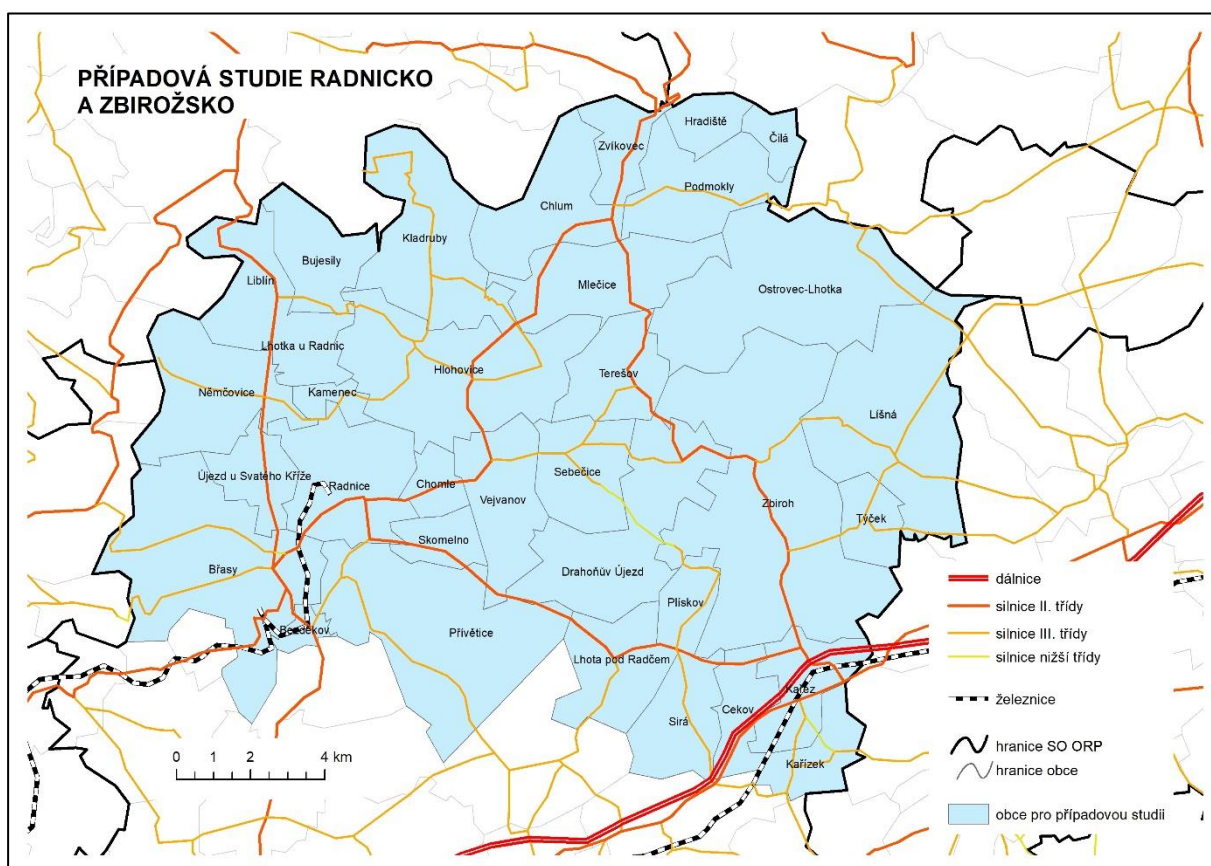
Na území Radnicka a Zbirožska proběhly semistrukturované rozhovory se zástupci místních producentů. Producenti byli identifikováni s pomocí desk research a při terénním šetření v místních obchodech s potravinami. Místní producenti byly dotazováni na sortiment, způsob odbytu, klienty a možnosti dodávání malým obchodům.

Níže uvedené údaje popisují stav v daném období. Je nutné dodat, že situace není neměnná a některé obchody jsou během času uzavřeny a jiné otevřeny, obchody také mohou měnit síť nebo do ní vstoupit/vystoupit. Názory respondentů šetření jsou pak subjektivní a mohou se významně lišit podle preferencí dané osoby.

PŘÍPADOVÁ STUDIE ŘEŠENÍ ZÁSOBOVÁNÍ OBYVATEL ZÁKLADNÍMI POTŘEBAMI – RADNICKO A ZBIROŽSKO

VYMEZENÍ ÚZEMÍ

Region Radnicko a Zbirožsko kopíruje správní obvody obcí s pověřeným obecním úřadem Zbiroh a Radnice. Řešeny byly všechny obce správních obvodů pověřených obecních úřadů Radnice a Zbiroh (okres Rokycany, Plzeňský kraj). Celkem se tak jednalo o 34 obcí (z toho 17 obcí tvoří SO POÚ Radnice a dalších 17 obcí SO POÚ Zbiroh).

Obr. 1: Vymezení území Radnicka a Zbirožska pro realizaci případových studií

CHARAKTERISTIKA MALOOBCHODU V ÚZEMÍ

Výskyt a poloha obchodů

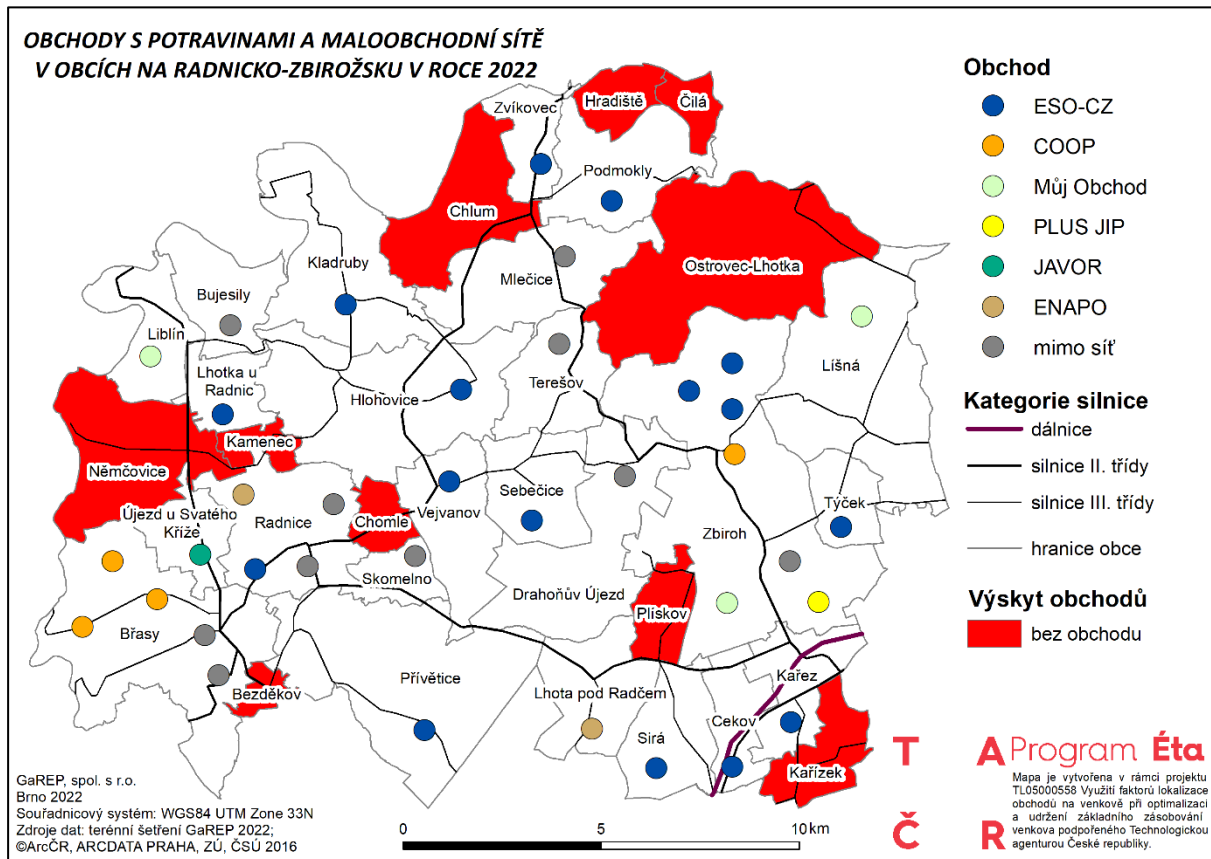
Na území Radnicka a Zbirožska bylo v květnu 2022 identifikováno celkem 37 obchodů s potravinami. Vůbec nejvíce se jich nacházelo ve dvou správních městech regionu, a sice v Radnicích (4 obchody) a ve Zbirohu (7 obchodů). Vyšší počet obchodů má také obec Břasy, a sice 5 obchodů (z toho jeden na území místní části Stupno). Ve zbylých případech se jedná vždy o jeden obchod na území jedné obce.

Celkově má na svém území v regionu Radnicka a Zbirožska alespoň jeden obchod 24 obcí (tj. 71 % všech). Správní obchod POÚ Radnice se skládá ze 17 obcí, z toho má 12 obcí alespoň jeden obchod (bez

Řešitel: GaREP, spol. s r. o., nám. 28. října 3, 602 00 Brno, garep@garep.cz, 607 268 183.

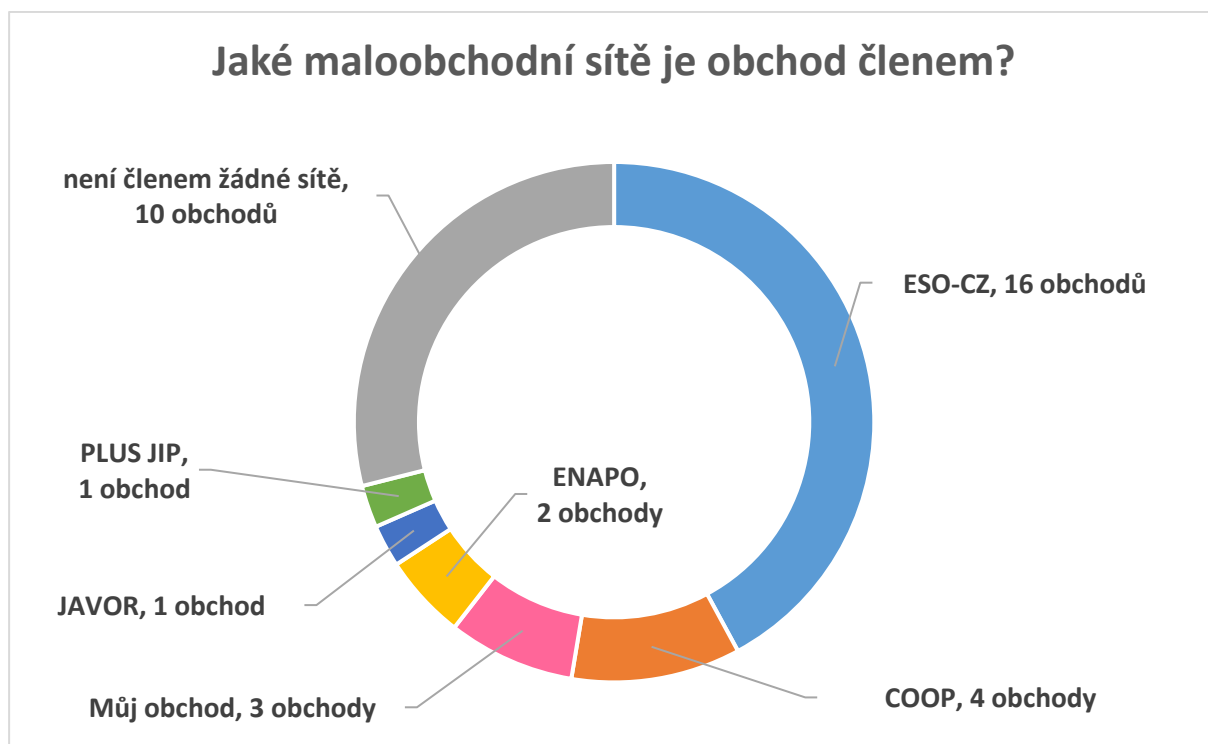
Doba řešení: 4/2021 – 11/2023

obchodu tak jsou Bezděkov, Chlum, Chomle, Kamenec a Němčovice). Rovněž správní obvod POÚ Zbiroh se skládá ze 17 obcí, z toho má rovněž 12 obcí alespoň jeden obchod (bez obchodu tak jsou Čilá, Hradiště, Kařízek, Ostrovec-Lhotka a Plískov).

Obr. 2: Rozmístění a počet obchodů zjištěných terénním šetřením na Radnicku a Zbirožsku

Více než 70 % obchodů (27 prodejen) je členem maloobchodní sítě, zbývajících necelých 30 % nikoliv. Vůbec nejčastější maloobchodní sítě na Radnicku a Zbirožsku je ESO-CZ český obchod, jejímiž členy je 16 obchodů (více než dvě pětiny všech prodejen v regionu, tj. 43 %). Druhé nejčastější zastoupení má COOP (4 obchody, tj. 11 %), následují Můj obchod (3 obchody, tj. 8 %), ENAPO (2 obchody, tj. 5 %), JAVOR (1 obchod, tj. 3 %) a PLUS JIP (1 obchod, tj. 3 %). Zbývajících 10 obchodů není členem žádné obchodní sítě.

Obr. 3: Členství obchodů v obcích regionu Radnicka a Zbirožska v maloobchodní síti v květnu 2022

S výjimkou několika málo prodejen byly všechny **po celých deset let otevřeny a funkční**. Pouze obchod v Liblíně funguje zhruba 8 let (tj. cca od roku 2014) a ve Zbirohu pak Můjobchod – Potraviny Asenov na ulici Československé armády fungují zhruba tři až čtyři roky (tj. cca od roku 2018/2019).

Nejčastější **umístění obchodů v rámci obcí** na Radnicku a Zbirožsku je u hlavní silnice (asi tři čtvrtiny všech obchodů), zhruba dvě třetiny obchodů jsou též umístěny v blízkosti od zastávky veřejné dopravy (autobusy a vlaky). Více než polovina obchodů je zároveň lokalizována v centru obce či města na návsi nebo náměstí. Mimo centrum obce a zároveň mimo hlavní silnici leží obchody jen ve třech případech (Břasy, Kažez a jeden obchod ve Zbirohu). Obchod v Lhotce u Radnic se sice nachází v okrajové části, ale vzhledem k velikosti obce se nejedná o zásadně periferní polohu.

Tab. 1: Umístění obchodu v rámci obce (lze uvést více možností)

	počet	podíl ze všech (%)
Na návsi	22	59,5
U hlavní silnice	28	75,7
Blízko od zastávky veřejné dopravy	24	64,9
Mimo centrum obce a mimo hlavní silnici	3	8,1
Jiné	1	2,7

U všech obchodů bylo identifikováno, že se **možnosti parkování** nachází od obchodu maximálně do vzdálenosti 50 metrů (výjimku představoval pouze obchod v Drahoňově Újezdu). V případě třetiny obchodů (13 obchodů) jsou k dispozici **stojany na kola**, u zbývajících dvou třetin (24 obchodů) nikoliv.

Dvě třetiny obchodů (23 obchodů) disponují **před vchodem místem pro posezení či setkávání lidí** v podobě různých stolků a laviček, zbývajících třetina (14 obchodů) nikoliv.

Řešitel: GaREP, spol. s r. o., nám. 28. října 3, 602 00 Brno, garep@garep.cz, 607 268 183.

Výskyt obchodů může být v některých obcích podpořena z dotačních programů. Ze 37 obchodů na Radnicku a Zbirožsku nebyla podpořena z dotačního programu Obchůdek 2021+ žádná prodejna a jen 3 prodejny (Líšná, Újezd u Svatého Kříže, Zvíkovec) byly podpořeny z krajského dotačního programu.

Otevírací doba obchodů

Na území Radnicka a Zbirožska se nachází 37 obchodů. Všechny z nich mají otevřeno v pondělí, středu a pátek. Jedná se zároveň o dny s nejdelší průměrnou **otevírací dobou**. S výjimkou čtyř obchodů (tj. 92 %) jsou všechny otevřené také v úterý a čtvrtek. V sobotu má otevřeno 32 obchodů (tj. 86 %, jedná se většinou o ranní / dopolední prodej), v neděli pak už jen třetina obchodů (tj. 12 obchodů = 32 %).

Pouze tři obchody mají otevřeno před 7:00 hod. ráno, nicméně před 8:00 hod. ráno už mají v pracovní dny otevřeno zhruba dvě třetiny obchodů, v sobotu asi polovina obchodů a v neděli 5 obchodů. Zavírací doba je mnohem různorodější. Některé obchody mají otevřeno (obzvláště v úterý a čtvrtek) pouze dopoledne. V pracovní dny tak má po 15:00 hod. otevřeno již jen okolo dvou třetin obchodů, po 16:00 hod. jen kolem 40 % obchodů, po 17:00 hod. pouze 9 obchodů (asi čtvrtina) a po 18:00 hod. zbývá otevřeno jen 5 obchodů (tj. 14 %). Odpolední prodej o víkendu nabízí jen 6 obchodů, večerní prodej po 18:00 hod. pouze 5 obchodů. Nejdelší otevírací dobu mají obchody ve městech Zbiroh a Radnice.

Tab. 2: Otevírací doba obchodů

Den	Otevřeno	před 7:00	před 8:00	po 15:00	po 16:00	po 17:00	po 18:00
Pondělí	37	3	24	25	17	9	5
Úterý	33	3	24	22	14	9	5
Středa	37	3	24	27	17	9	5
Čtvrtek	33	3	24	22	14	9	5
Pátek	37	3	24	27	17	9	5
Sobota	32	3	19	6	6	6	5
Neděle	12	0	5	6	6	6	5

Doplňkové služby obchodů

Sledována také byla vybavenost obchodů, resp. služby nabízené zákazníkům. Téměř dvě třetiny všech prodejen nabízí zákazníkům možnost **platby kartou**. Zbytek vybavenosti či služeb byl spíše ojedinělý. Službu **cashback**, tedy možnost výběru hotovosti přímo v obchodě kartou, nabízely jen 4 prodejny (Břasy, Břasy-Stupno, Liblín, Zbiroh). Stejně množství prodejen bylo vybaveno **wi-fi** (Břasy-Stupno, Kladruby, Přívětice, Vejvanov), také určitý **neformální prostor pro posezení a setkávání** v podobě stolku a židlí nabízely přímo v prodejně 4 obchody (Drahoňův Újezd, Kladruby, Líšná, Sirá).

Tab. 3: Vybavenost obchodů / služby

	počet	podíl ze všech (%)
Platba kartou	23	62,2
Cashback (výběr hotovosti kartou)	4	10,8
Výdejní místo doručovacích služeb	3	8,1
Wi-fi	4	10,8
(Neformální) prostor pro posezení	4	10,8

V rámci výzkumu byla také odhadována **prodejní plocha obchodu**, přičemž u 10 obchodů přesahovala 100 m² (jednalo se ve značné míře o obchody v největších městech Radnice a Zbiroh). Následuje 10 obchodů v kategorii 50 až 100 m² a dalších 10 obchodů, které se pohybují v kategorii 20 až 50 m². Zbývajících 7 obchodů nepřesáhlo prodejní plochu o velikosti 20 m².

V řadě případů je také obchod **propojen s jinou provozovnou**. Vůbec nejčastěji se jedná o restauraci / hospodu (6 obchodů = 16 %, Bujesily, Líšná, Stupno, Vejvanov, Zbiroh, Zvíkovec) a obecní úřad (2 obchody = 5 %, Cekov a Sebečice), po jednom případě pak o kavárnu / cukrárnu (Břasy), vinárnu (Břasy), poštu (Hlohovice), drogerii (Radnice) a zahradnictví (Zbiroh).

Na území Radnicka a Zbirožska se nachází dohromady 30 **výdejních míst doručovacích služeb** (Zásilkovna, Alza, Balíkovna a PPL) z toho dvě místa slouží pro dvě služby zároveň. Převážně společnost **Zásilkovna** má v regionu 9 výdejních míst, z toho 4 v kamenných prodejnách a 5 formou nonstop přístupných Z-boxů. Zásilkovna úzce spolupracuje s internetovým obchodem **Alza**, který má na Radnicku a Zbirožsku dva nonstop přístupné AlzaBoxy. Dále Česká pošta provozuje službu **Balíkovna**, která má v regionu 14 výdejních míst, z toho 10 míst připadá na jednotlivé pošty, 3 místa na kamenné prodejny a 1 místo na nonstop přístupný Balíkovna-Box. Celou síť doplňuje přepravní společnost **PPL**, která má na Radnicku a Zbirožsku 7 výdejních míst, z toho 6 míst v kamenných prodejnách (označuje je jako ParcelShop) a jeden nonstop přístupný ParcelBox.

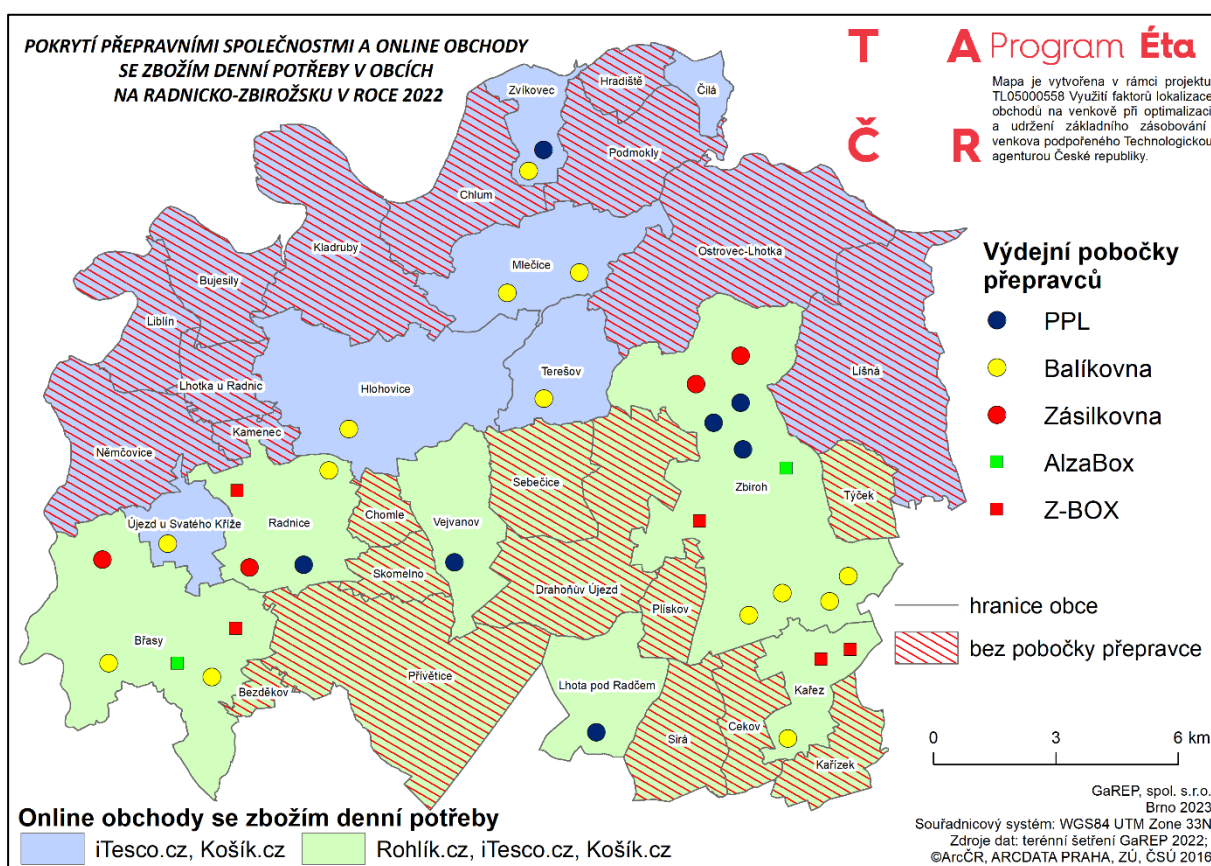
Přímo v obchodě s potravinami fungují tři výdejní místa, a sice v Lhotě pod Radčem (PPL), ve Vejvanově (PPL) a ve Zbirohu (Zásilkovna). V těsném sousedství obchodů se pak nacházejí ještě tři nonstop provozované boxy, a sice v Břasech (AlzaBox) a ve Zbirohu (AlzaBox a ParcelBox).

Tab. 4: Výdejní místa doručovacích služeb

Obec	Počet	Výdejní místo
Břasy	5	Zásilkovna, Zelenina květiny dárky u Šárky, Břasy 102, vedle obchodu Zásilkovna, Z-box, Břasy 210 Alza, AlzaBox, Břasy 229, vedle obchodu Balíkovna, Břasy 165, pošta Balíkovna, Stupno 18, pošta
Hlohovice	1	Balíkovna, Hlohovice 45, pošta
Kařez	3	Zásilkovna, Z-box, Kařez 28, pošta / obecní úřad Zásilkovna, Z-box, Kařez 29, čerpací stanice Balíkovna, Kařez 28, pošta
Lhota p. Radčem	1	PPL, PNS Potraviny, Lhota pod Radčem 95
Mlečice	2	Balíkovna, Mlečice 11, pošta Balíkovna, Mlečice, čerpací stanice
Radnice	4	Zásilkovna, Textil-keramika, nám. K. Šternberka 53 Zásilkovna, Z-box, Sokolská 362, sokolovna Balíkovna, Plzeňská 49, pošta PPL, Drogerie-barvy-laky, nám. K. Šternberka 237
Terešov	1	Balíkovna, Terešov 108, pošta
Újezd u Sv. Kříže	1	Balíkovna, Újezd u Svatého Kříže 27, pošta
Vejvanov	1	PPL, Smíšené zboží ESO-CZ, Vejvanov 109
Zbiroh	9*	Zásilkovna a také PPL, Ráj drogerie, Sládkova 246 Zásilkovna, COOP, Majerové 44 Zásilkovna, Z-box, Masarykovo náměstí 29 Alza, AlzaBox, Majerové 44, vedle obchodu

Obec	Počet	Výdejní místo
		Balíkovna, Československé armády 535, pošta Balíkovna, Balíkovna-Box, Československé armády 535, pošta Balíkovna, Masarykovo náměstí 36, Sazka Autodíly Balíkovna a také PPL, MIORKA zdravá výživa, Masarykovo náměstí 114 PPL, ParcelBox, Záměstí 422, vedle obchodu
Zvíkovec	2	Balíkovna, Zvíkovec 17, pošta PPL, Hostinec U šesti trampů, Zvíkovec 54
Celkem	30*	9x Zásilkovna, 2x Alza, 14x Balíkovna, 7x PPL

* jedno výdejní místo společné pro Zásilkovnu a PPL a jedno další výdejní místo společné pro Balíkovnu a PPL

Obr. 3: Členství obchodů v obcích regionu Radnicka a Zbirožska v maloobchodní síti v květnu 2022

Nabídka obchodů

V rámci průzkumu byla zjišťována i širší nabídka obchodů na Radnicku a Zbirožsku, resp. dostupnost sortimentu. V případě **potravinářského zboží** nabízely všechny obchody (vždy s výjimkou jedné prodejny) alespoň nějaké mléčné výrobky, pečivo a uzeniny. Naprostá většina obchodů (tj. 31 prodejen = 84 %) nabízela alespoň nějaké ovoce, vejce a zeleninu. Jen o jednu prodejnu méně (tj. 30 prodejen = 81 %) nabízelo lahůdky (např. zákusek či obložený chlebiček). Výrazný propad nastal až s dostupností masa včetně mraženého, které nabízely jen dvě třetiny prodejen (přesně 24 prodejen = 65 %). Vůbec nejméně z analyzovaného nákupního košíku byl k dostání med, a to jen v 16 prodejnách = 43 %). Jako

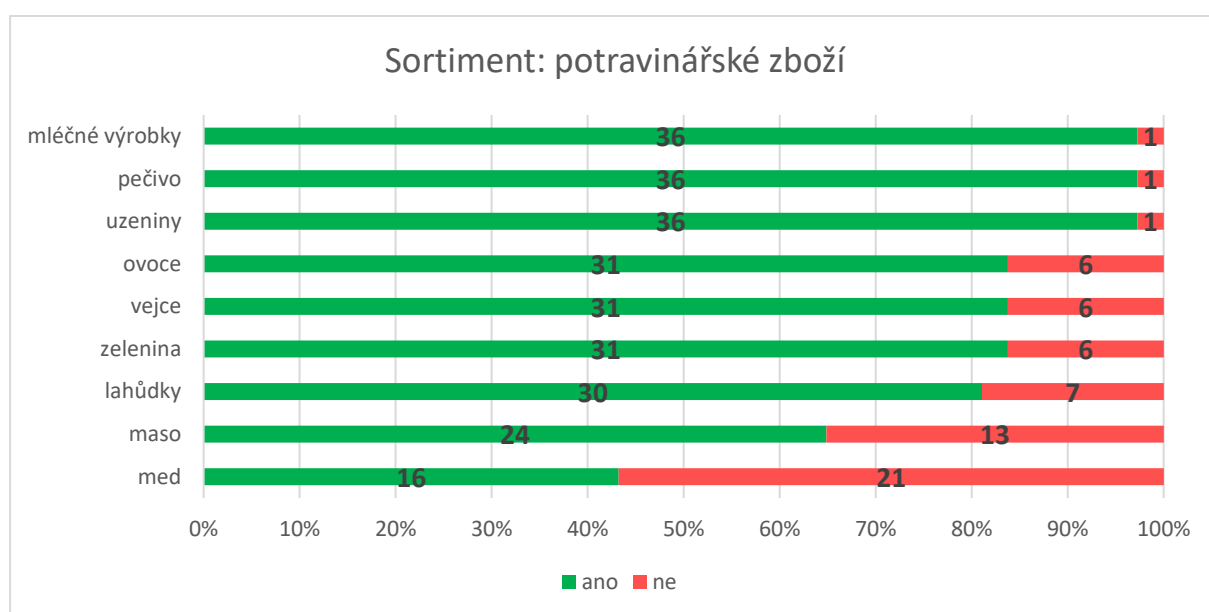
Řešitel: GaREP, spol. s r. o., nám. 28. října 3, 602 00 Brno, garep@garep.cz, 607 268 183.

Doba řešení: 4/2021 – 11/2023

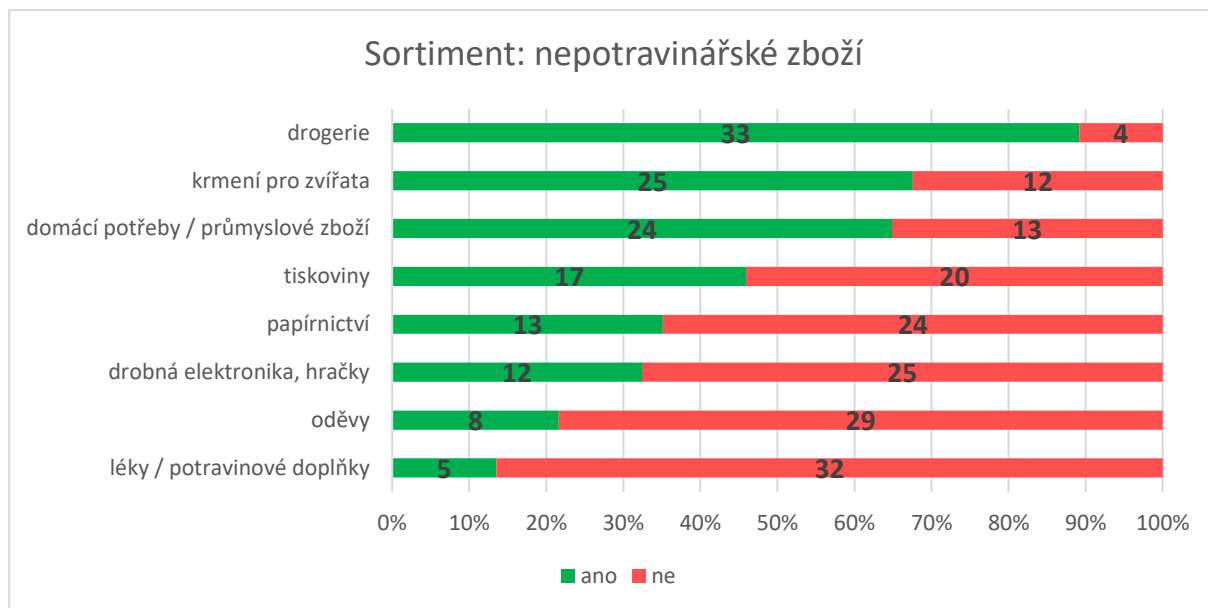
u jediného produktu v rámci potravinářského zboží v tomto případě převažovaly prodejny, kde není k dostání, nad prodejny, kde si jej lze koupit.

Dále byla zkoumána dostupnost **nepotravinářského zboží**. U tohoto druhu zboží existovaly jen tři položky, u nichž převažovaly obchody s jejich dostupností nad obchody, kde nejsou k dostání. Jednalo se o drogerii (33 prodejen = 89 %), krmení pro zvířata (25 prodejen = 68 %) a domácí potřeby / průmyslové zboží (24 prodejen = 65 %). Ve více než 10 obchodech bylo možné zakoupit tiskoviny (17 prodejen = 46 %), zboží z oblasti papírnictví (13 prodejen = 35 %) a drobnou elektroniku a hračky (12 prodejen = 32 %). Vůbec nejméně pak byly z analyzovaného nákupního košíku k dostání oděvy (jen 8 prodejen = 22 %) a léky a potravinové doplňky (jen 5 prodejen = 14 %).

Potravinářské zboží je tak v obchodech na Radnicku a Zbirožsku výrazně dostupnější oproti nepotravinářskému zboží, což je vzhledem k jejich zaměření očekávatelný výsledek.

Obr. 4: Dostupnost potravinářského zboží v obchodech na Radnicku a Zbirožsku v květnu 2022

Obr. 5: Dostupnost nepotravinářského zboží v obchodech na Radnicku a Zbirožsku v květnu 2022

Velmi důležitým faktorem úspěšnosti obchodu je též osobnost prodavače či prodavačky. Subjektivní **hodnocení chování a vystupování prodavačů a prodavaček** ze strany výzkumníků probíhalo na stupnici 1 až 5, přičemž 1 = nepříjemný/á x 5 = příjemný/á. Průměrné hodnocení za celý region Radnicka a Zbirožska dosáhlo hodnoty 4,4. Prodavačky a prodavači tak dosáhli poměrně pozitivního hodnocení. Konkrétně 24 obchodů obdrželo hodnocení „5“, dalších 6 obchodů hodnocení „4“, stejně tak 6 obchodů hodnocení „3“ a pouze 1 obchod hodnocení „1“.

Zásobování obchodů

Většina obchodů na Radnicku a Zbirožsku má zajištěný **system dodávání zboží** nejčastěji z velkoobchodu (Makro, Enapo, COOP), kam si buď sami v určitém intervalu jezdí, nebo jim zboží dovezou dodavatelé/výrobci. Obchody z maloobchodní sítě ESO-CZ jsou mnohdy zásobovány skrze vlastní sklad této maloobchodní sítě. System nákupu přes velkoobchod výrazně převažuje zhruba u dvou třetin obchodů, na zbývající třetinu pak připadají obchody, které mají nákupy přes velkoobchod a u výrobců zhruba vyrovnané či převažuje nákup u výrobců (poslední jmenovaný způsob se však týká jednotek obchodů).

Mezi hlavní výrobce a dodavatele **pečiva** do obchodů (ve 30 případech) na Radnicku a Zbirožsku patří Pekařna Hořovice (obchodní název PAC Hořovice s.r.o.), která má sídlo v Praze, ale provozovny v Hořovicích (okr. Beroun), Příbrami a Berouně. V pěti obchodech se jednalo také o Pekařství Ladislav Frídel z Rokycan (obchodní název Ladislav Frídel) a ve třech obchodech o Pekařnu a pečivo Plasy, spol. s r.o. (okr. Plzeň-sever).

Nejvíce diverzifikovaní byli v rámci obchodů výrobci a dodavatelé **masa a uzenin**. Zmiňovány byly na jedné straně celorepublikově působící a poměrně známé značky, a to MASO UZENINY PÍSEK, a.s. (5 obchodů), Kostelecké uzeniny a.s. (okr. Jihlava, 3 obchody), MP Krásno, a.s. Valašské Meziříčí (okr. Vsetín, 2 obchody), VÁHALA a spol. s r.o. výroba a prodej masných a lahůdkářských výrobků Hustopeče nad Bečvou (okr. Písecko, 2 obchody) a LE & CO - Ing. Jiří Lenc, s.r.o. Jirny (okr. Praha-východ, 1 obchod). Na druhé straně pak v řadě obchodů dominovali regionální či lokální výrobci a dodavatelé, především

Řešitel: GaREP, spol. s r. o., nám. 28. října 3, 602 00 Brno, garep@garep.cz, 607 268 183.

Maso Vojenice s.r.o. Kladruby (8 obchodů), Terešovské uzeniny od Jardy (obchodní název Jaroslav Kesner, 7 obchodů), Jaroslav Anýž Zbiroh-Chotětín (7 obchodů), D-K zemědělská a.s. Kožlany-Dřevce u Kralovic (okr. Plzeň-sever, 7 obchodů) a Kreisinger a spol. s r.o. Mirošov (někdy též Mirošovské uzeniny, 4 obchody). V menším množství případů pak ještě velkoobchod PRAVE Rakovník, akciová společnost (3 obchody), ČESKÝ GRUNT s.r.o. Pernarec (obchodní název Pernarecké maso – uzeniny, okr. Plzeň-sever, 2 obchody) a Zdeněk Hendrich s.r.o. Lužná u Rakovníka (obchodní název Řeznictví a uzenářství Hendrich, 2 obchody).

V rámci hlavních výrobců a dodavatelů **mlékárenských výrobků** byly zmiňovány především celorepublikově působící firmy, a to v 10 obchodech MADETA a. s. (okr. České Budějovice), v 6 obchodech Mlékárna Kunín, s.r.o. (okr. Nový Jičín) a ve 2 obchodech OLMA, a.s. (okr. Olomouc). Dále byl v pěti obchodech uváděn velkoobchod s potravinami ALIMPEX FOOD a.s. Praha, mezi jehož značky patří i Dr. Halíř (zmíněn ve 2 obchodech), a také ve 3 obchodech velkoobchod s potravinami ACCOM holding s.r.o. Praha. Ve dvou obchodech byla uváděna značka sítě COOP Ranko a v jednom případě pak lokální Farma Babina z obce Plasy (okr. Plzeň-sever), jejíž obchodní název je Sir Bohemia s.r.o.

Lokální výrobci

V tabulce níže jsou uvedeni **lokální a regionální výrobci**, kteří by zjištění při šetření v obchodech a jejich bližší charakteristika. Za lokální výrobce lze považovat ty subjekty, které sídlí na území Radnicka a Zbirožska, případně v sousedních územích (okresech) a přitom nemají celorepublikový charakter svého působení. Jejich výrobky lze zakoupit přímo ve výrobnách, podnikových prodejnách či v obchodech v daném regionu.

Mimo výše zmíněné lokální a regionální výrobce identifikované v místních obchodech lze uvést Lahůdky Zdeněk Pilík ve městě Mýto (okr. Rokycany) či ovocné Sady Schwarz Vranov v obci Břasy. Prodej přímo z farmy pak realizují například na Farmě Moulisových v Milínově (soustředí se na bio-hovězí maso a bio-vejce) či Farma Dvorec v Radnicích (soustředí se na hovězí a skopové maso).

Tab. 5: Lokální a regionální výrobci a jejich bližší charakteristika

	Obchodní název	Sídlo	Počet zaměstnanců	Popis
pečivo	Pekárna Hořovice (PAC Hořovice)	Hořovice	500–999	Výrobce pekařských a cukrářských výrobků. Založena 1995. Výroba probíhá ve třech provozovnách v Hořovicích, Příbrami a Berouně.
	Pekařství Ladislav Frídel	Rokycany	6–9	Rodinná pekárna, založena 1991. Každý den (kromě neděle a svátků) ručně vyrábí a peče 45 druhů pečiva.
	Pekárna a pečivo Plasy	Plasy	25–49	Výrobce balených i nebalených pekařských výrobků, pekárna založena 1997.
maso a uzeniny	Maso Vojenice	Kladruby (Vojenice)	6–9	Rodinná firma od roku 1993. Zpracovává výhradně české hovězí a vepřové maso. Výroba dle tradičních receptů.
	Terešovské uzeniny (Jaroslav Kesner)	Terešov	1–5	Výroba uzenin dle vlastních receptů, více než 20 let. Bez použití separátů a rostlinných náhražek.

	Obchodní název	Sídlo	Počet zaměstnanců	Popis
	Jaroslav Anýž	Zbiroh (Chotětín)	1–5	Zpracování a konzervování masa.
	D-K zemědělská	Kožlany (Dřevec)	50–99	Od roku 2001 výroba masa a uzenin. Vepřové i hovězí maso pochází převážně z vlastních chovů.
	Kreisinger a spol. (Mirošovské uzeniny)	Mirošov	20–24	Kompletní tradiční výroba uzenářských výrobků a specialit, založena 1992.
	Český grunt (Pernarecké maso a uzeniny)	Pernarec	20–24	Zpracování hovězího a vepřového masa ve vlastní bourárně. Výroba dle tradičních staročeských receptur bez separátu a sóji.
	Zdeněk Hendrich (Řeznictví a uzenářství Hendrich)	Lužná u Rakovníka	25–49	Rodinné řeznictví od roku 1993. Prodej pouze čerstvého masa a uzenin s původem z ČR, spolupráce s českými jatky.
jiné	Farma Babina (Sir Bohemia s.r.o.)	Plasy (Babina)	10–19	Farma založena 2015. Specializace na tradičně pojatou, klasickou ruční výrobu z čerstvého a plnotučného kravského mléka.
	Lahůdky Zdeněk Pilík	Mýto	10–19	Lahůdky a obecně studená kuchyně, založeno 1990. Ruční výroba bez konzervantů a umělých ochucovadel.
	Sady Schwarz Vranov	Břasy (Vranov)	6–9	Obhospodařuje cca 50 ha ovocných sadů v režimu šetrného pěstování. Zaměřuje se na jablka, hrušky a švestky.

V naprosté většině případů obchody nenabízí žádné **doplňkové služby**. Několik málo obchodů uvaří svým zákazníkům na prodejně případně kávu, umožňují neformální odložení doručených balíků, které si adresáti vyzvednout později. V jednom případě byl zmíněn prodej plynu (Zvíkovec), v jednom případě prodej krmiva pro hospodářská zvířata (Lhota pod Radčem) a v jednom případě dvakrát do roka prodej živých slepic (Břasy, místní část Stupno).

ŠETŘENÍ S OBYVATELI

Dotazníkové šetření s obyvateli proběhlo v květnu 2022 ve všech 34 obcích území. Vzhledem k velikosti obcí a šetření během dne nebyly kladeny žádné nároky na počet získaných dotazníků. Celkový počet získaných odpovědí je 165, konkrétní počet odpovědí za jednotlivé obce jsou uvedeny v následující tabulce.

Celkem 68 (41,5 %) respondentů byli muži, 96 ženy (tj. 58,5 %), u zbývajících 1 osoby není pohlaví zaznamenáno. Z hlediska ekonomického statutu bylo získáno nejvíce odpovědí od seniorů (92, tj. 55,8 %), druhou nejčetnější skupinou byli pracující (56, tj. 33,9 %), 8 osob bylo na rodičovské nebo mateřské dovolené, 4 osoby byli studující a 5 nezaměstnaní.

Většina respondentů (téměř 108) byli místní. Zbývajících 10 respondentů tvořili chalupáři a pouze 9 osob jezdí do dané obce nakupovat.

Řešitel: GaREP, spol. s r. o., nám. 28. října 3, 602 00 Brno, garep@garep.cz, 607 268 183.

Tab. 7: Počet získaných odpovědí v rámci dotazníkového šetření mezi obyvateli obcí

Obec	Počet respondentů	Obec	Počet respondentů
Bezděkov	6	Liblín	10
Bujesily	5	Líšná	6
Cekov	3	Mlečice	10
Čilá	2	Němčovice	3
Drahoňův Újezd	6	Ostrovec-Lhotka	5
Hlohovice	8	Plískov	4
Hradiště	4	Přívětice	11
Chlum	2	Sebečice	3
Chomle	4	Sirá	5
Kamenec	7	Skomelno	7
Kařez	7	Terešov	4
Kařízek	1	Týček	6
Kladruby	5	Újezd u Svatého Kříže	3
Lhota pod Radčem	9	Vejvanov	8
Lhotka u Radnic	4	Zvíkovec	7

Nakupování v obchodě v domácí obci

Nejčastěji respondenti nakupují v domácí obci několikrát týdně (69 %). Zbývajících 15 % respondentů nakupuje nepravidelně (nahodile) podle potřeby, ještě méně (necelých 9 %) jednou týdně. Několik respondentů nenakupuje v obci nikdy, ti pak využívají obchody v jiných obcích.

Tab. 8: Frekvence nakupování v obchodě s potravinami v obci

	Celkem	
	abs.	rel. (%)
Několikrát do týdne	88	69,3
1x týdně	11	8,7
Nahodile	19	15,0
Nikdy	9	7,1

V případě, že respondent uvedl, že v domácí obci nikdy nenakupuje, měl uvést důvod. V 5 případech je důvodem nakupování v jiné obci malý sortiment zboží v prodejně v obci a vysoké ceny, ve 3 případech respondentovi nakupuje někdo z rodiny.

Spokojenost s obchodem v domácí obci

Spokojenost s obchody je poměrně vysoká – průměrná známka hodnocení všech obchodů je 1,8. Více než polovina respondentů ohodnotila obchod v obci známkou 1, ostatní známky mají mnohem nižší počty, které se snižují směrem k hodnocení 5.

Tab. 9: Spokojenost s obchodem / obchody v obci (v %)

	1 (nejlepší)	2	3	4	5 (nejhorší)
abs.	60	32	12	12	2
rel. (%)	50,8	27,1	10,2	10,2	1,7

Respondenti jsou s obchodem v obci často spokojeni a jsou rádi, že obchod v obci vůbec je. Pokud jsou s něčím nespokojeni, tak je to nedostatečný sortiment, zejména malá nabídka masa a uzenin, zeleniny a ovoce a pečiva. Obyvatelé si také ztěžovali na vyšší ceny. Z odpovědí je evidentní, že velmi důležitou osobou pro obchod je vstřícná prodavačka a možnost si objednat zboží. Zajímavé je, že u řady obchodů se objevují úplně rozporuplné výroky (označeno x), z čehož vyplývá, že hodnocení je tedy velmi subjektivní a odráží preference daného respondenta.

Tab. 10: Hodnocení spokojenosti s obchodem a co v obchodech chybí

Obec	Slovní komentář
Bujesily	Hodnocení: lidé jsou rádi, že obchod existuje; dobré ceny; mají všechno; obchod je perfektní
	Chybí: nic; spokojenost
Cekov	Hodnocení: dobrý sortiment; lidé jsou rádi, že obchod existuje x jen základní potraviny
	Chybí: nižší ceny, širší sortiment, větší nabídka masa
Drahoňův Újezd	Hodnocení: ochota; dobré zboží; otevíračka, že zavolá i v neděli a prodavačka přijde-ochota; vše co potřebuje, tam je x drahé a malý sortiment zásobování pokulhává
	Chybí: nic; spokojenost x větší sortiment;
Hlohovice	Hodnocení: dobrý sortiment; dobré pro nákup menších věcí (základních potravin), na které zapoměla při nakupování; příjemná prodavačka; obchod v místě bydliště; lepší než v okolí, dobrý sortiment ale není tam vše potřebné, ale pečivo si musí objednávat a pro některé věci stejně musí jet do supermarketu; spokojenost
	Chybí: větší výběr zeleniny; nižší ceny
Kařez	Hodnocení: spokojeni x za poslední 3 měsíce se služby zásadně zhoršily, mladá prodavačka šla na mateřskou, na ní to stálo
	Chybí: nic; vše v pořádku; širší sortiment (např. uzenin a salámů); nižší ceny
Kladruby	Hodnocení: dobré nanuky; obchod má základní potraviny, ale ne všechno.... paní prodavačka vychází vstříc (objednává na přání); obchod zajistí co je potřeba; vše v pořádku, ale mají vysoké ceny
	Chybí: lepší sortiment; nižší ceny
Lhota pod Radčem	Hodnocení: dobré zboží, které není všude (např. pivo Kanec); dobrý obchod; mají všechno; ochota prodavačky; spokojenost
	Chybí: nic, vše mají nebo objednájí x nižší ceny, ovoce a zelenina
Lhotka u Radnic	Hodnocení: drahé zboží; omezený sortiment; málo čerstvé pečivo; je to jediný obchod; vše v pořádku, co potřebuji, to mám
	Chybí: nic; větší nabídka ovoce a zeleniny
Liblín	Hodnocení: mají vše; otevírací doba
	Chybí: většího sortiment; nic
Líšná	Hodnocení: dobrá prodavačka; základní potraviny; dobrý sortiment
	Chybí: kvalitní zelenina; nic

Obec	Slovní komentář
Mlečice	Hodnocení: jen pečivo; spokojenost; lze si věci objednat
	Chybí: lepší otevírací doba; nic; nižší ceny
Přivětice	Hodnocení: je důležité, že v obci nějaký obchod je; na vesnici dobrý; to, co potřebuje, v obchodu najde; nic x malý sortiment – málo pečiva a uzenin a není to čerstvé; chybí čerstvé uzeniny, více ovoce a zeleniny, jinak spokojenost; chybí maso; menší výběr, ale jinak dobré; špatné zásobování, spousta věcí chybí; špatný sortiment, není to čerstvé a pečivo je na objednávku
	Chybí: nic x nižší ceny – vyplatí se více jet do jiné obce než nakoupit v tomto obchodě; lepší zásobování; otevírací doba by mohla být i večer, pro lidi, co jezdí z práce odpoledne; širší sortiment; větší výběr masa a uzenin, čerstvé maso; více ovoce a zeleniny
Sebečice	Hodnocení: ráda nakupuje x drahé; málo nebo žádná zelenina a ovoce
	Chybí: Vše ok x Chybí ovoce a zelenina, maso
Sirá	Hodnocení: sortiment dobrý x nižší sortiment; normálně dobré ale prodavačka je na nemocenské a proto teď (poslední měsíc) obchod pokulhává a není tam toho hodně na výběr
	Chybí: nic x je toho málo; nižší ceny; jinou firmu, ne Eso (nemusí majitele)
Skomelno	Hodnocení: sortiment; dobrá nabídka; mají vše; super, vždy mají, co potřebuji; rád si přijdu na zmrzlinu
	Chybí: nic; lepší otevírací doba; širší sortiment
Terešov	Hodnocení: blízko; většinu mají; mají zde vše
	Chybí: nic; širší sortiment v oblasti pečiva
Týček	Hodnocení: spokojenost; vstřícná obsluha; vše základní zde je.
	Chybí: nic; základní potraviny zde jsou x širší sortiment
Újezd u Svatého Kříže	Hodnocení: -
	Chybí: nic x nižší ceny
Vežvanov	Hodnocení: dobrá nabídka sortimentu, se vším spokojen; nejlepší obchod; nachází se v místě bydliště; všechno je vyhovující; zlepšení – nová prodavačka, dobrý sortiment x velmi vysoké ceny – vyšší než v okolních obcích;
	Chybí: nic x nižší ceny
Zvíkovec	Hodnocení: jde to; je to blízko; ok; průměr
	Chybí: nic x malý sortiment; ovoce a zelenina

Dopravní vazby

Územím zájmových obcí v okrese Rokycany vede silnice I. třídy pouze Bezděkovem. Dálnice prochází katastrům obcí Kařez a Zbiroh, tedy 2 z 34 obcí. Většina území je pokryta silnicemi II. a III. třídy, přičemž silnice II. třídy vede přes 17 z celkových 34 obcí. Jedná se o obce Břasy, Drahoňův Újezd, Hlohovice, Chlum, Chomle, Kařez, Lhota pod Radčem, Liblín, Mlečice, Němčovice, Radnice, Skomelno, Terešov, Újezd u Svatého kříže, Vežvanov, Zbiroh a Zvíkovec. Kařez a Zbiroh v tomto případě tvoří významný dopravní uzel, kde je sjezd z dálnice napojen na silnici II. třídy. Obchod leží u hlavní silnice ve 28 případech, ve 24 případech je obchod blízko zastávky veřejné dopravy a ve 22 případech na návsi. Z hlediska parkování lze zastavit u 36 obchodů.

Území není obsluženo hromadnou dopravou tak intenzivně jako např. území Brněnska (druhá případová studie v rámci projektu). Ve většině obcí jsou v dopoledních hodinách pouhé jednotky spojů, které mohou obyvatele přepravit mimo zaměstnání také za lepší nabídkou nákupu. Většina obcí je

Řešitel: GaREP, spol. s r. o., nám. 28. října 3, 602 00 Brno, garep@garep.cz, 607 268 183.

hromadnou dopravou napojena buď přímo na Rokycany, Plzeň, Zbiroh či Radnici nebo je napojena na obce, ze kterých vedou další spoje do těchto středisek. Tato střediska nabízí buď možnost nákupu v supermarketech (Plzeň, Rokycany), nebo větší počet obchodů s širší nabídkou sortimentu (Radnice, Zbiroh). Obce Cekov a Kamenec nejsou v dopoledních hodinách (07:00–12:00 hod.) na hromadnou dopravu napojeny vůbec. V odpoledních hodinách (tj. od 14:00 do 17:00 hod.) je situace podobná, přičemž většina obcí disponuje spojením na větší centra s možností nákupu. Četnost spojů z obcí ven a zpět je podobná dopoledním hodinám a jedná se řádově o jednotky spojů, mimo Kařez, Radnici, Týček, Újezd u svatého Kříže a Zbiroh, kde jsou spoje četnější.

Nakupování v obchodech mimo domácí obec

Pouze cca 14 % respondentů nakupuje pouze v obci bydliště. **Nejčastěji jsou to senioři nad 70 let, což často souvisí s jejich omezenou mobilitou.**

Tab. 11: Pokud potraviny nenakupujete pravidelně tady v obci, kde je nakupujete?

	Celkem	
	abs.	rel.
Ne, nakupuji pouze tady v obci	16	13,6
Nakupuji i v jiné obci	102	86,4

Ostatní obyvatelé nakupují i v jiných obcích, nejčastěji vícekrát za týden, ale i ostatní možnosti (1x měsíčně, 2–3x měsíčně a nelze určit) mají pětinové zastoupení odpovědí. V četnosti nakupování mimo obec tedy nejsou významné rozdíly, každý nakupuje podle své aktuální potřeby.

Tab. 12: Četnost nákupů v jiných obcích než v místě bydliště

	max. 1 měsíčně	2–3x měsíčně	1x týdně	vícekrát za týden	nelze určit	celkem
abs.	21	21	17	23	21	103
rel.	20,4	20,4	16,5	22,3	20,4	100,0

Respondenti, kteří nakupují i jinde než ve vlastní obci nebo z obcí, kde obchod není, jezdí za nákupy nejčastěji do supermarketů ve Zbirohu, Radnicích, Hořovicích, Rokycanech, Plzni, Královicích, Berouně a Rakovníku, což jsou spádové obce i z hlediska studia či zaměstnání. V tomto případě úplně nehraje roli vzdálenost do obce (např. z Plískova jezdí respondent do Plzně, ačkoliv by to měl blíže do obchodu např. ve Zbirohu). Méně se pak za nákupy jezdí do sousedních obcí (např. z Čilé do Podmokel). Někteří respondenti jezdí nakupovat do více obcí. Respondenti jezdí nakupovat ochodů řady značek, obvykle v kombinaci více obchodů – Globus, Billa, Kaufland, Coop, Penny, Lidl, Eso market, Albert, ale také např. Jiří Hudsl, U Hrabětů.

Význam obchodu v domácí obci

Pokud by byl v obci uzavřen (poslední) obchod, většina respondentů by nákup řešila nákupem v jiné obci (celkově 84 % respondentů). Zhruba 12 % respondentům by nákup přivázal někdo z rodiny, sousedé nebo asistent z pečovatelského domu. **Pro zhruba 4 % respondentů by bylo uzavření obchodu velmi problematické. Problém avizovali zejména starší osoby, které jsou např. špatně pohybliví nebo lidé bez automobilu. Ti by pak byli závislí na pomoci rodiny nebo na dojíždě.** Pro

některé respondenty by se uzavřením obchodu nic nezměnilo, protože už nyní nakupují potraviny jinde.

Tab. 13: Kdyby byl tady v obci uzavřen (poslední) obchod, jak byste řešil/a nákupy?

	Celkem	
	abs.	rel.
Nákup v jiné obci	90	84,1
Nákup by zajistila rodina/sousedé/pečovatelé	13	12,1
Byl by to velký problém	4	3,8
Celkem	107	100,0

Pro cca 60 % respondentů má obchod pouze nákupní význam. Pro zbývajících 40 % respondentů plní obchod i další funkce. Zejména plní obchod funkci sociální, tedy, že se zde lidé potkávají a sdílí informace.

Tab. 14: Má pro vás obchod s potravinami i jiný význam než nákupní?

	Celkem	
	abs.	rel.
NE	71	60,2
ANO	47	39,8

Nákupy v období lockdownů a využívání online obchodů s potravinami

Období lockdownů kvůli epidemii covid-19 v letech 2020 a 2021 mělo na respondenty poměrně malý vliv, na většinu respondentů (71 %) neměla dokonce vliv žádný. Pouze 18,4 % respondentů začala nakupovat více ve své obci, ale pouze necelá polovina z nich v obci více nakupuje i nyní. Pouze jednotky osob začaly např. více vyjíždět nakupovat mimo obec, víc jim začali pomáhat sousedé nebo začaly nakupovat online.

Tab. 15: Jak období tzv. lockdownů kvůli epidemii covid-19 v letech 2020 a 2021 ovlivnilo vaše nákupní zvyklosti? (řazeno podle četnosti celkem před c-19)

Období	během c-19	nyní
Nijak	89	-
Začal/a jsem více nakupovat tady v obci	23	15
Jiné	4	2
Začal/a jsem za nákupy ve vyšší míře vyjíždět mimo obec	2	2
Začal/a jsem více nakupovat tady v obci, S nákupy mi více začali pomáhat sousedé	2	2
Začal/a jsem více využívat online obchody s potravinami	2	1
Začal/a jsem více využívat online obchody s potravinami, Začal/a jsem za nákupy ve vyšší míře vyjíždět mimo obec	1	1
Začal/a jsem více využívat online obchody s potravinami, Nijak	1	-
Začal/a jsem více nakupovat tady v obci, Začal/a jsem více využívat online obchody s potravinami	1	-

Období	během c-19	nyní
Začal/a jsem více nakupovat tady v obci, Začal/a jsem více využívat online obchody s potravinami, S nákupy mi více začali pomáhat sousedé, Začal/a jsem za nákupy ve vyšší míře vyjíždět mimo obec	0	1
S nákupy mi více začali pomáhat sousedé, Začal/a jsem za nákupy ve vyšší míře vyjíždět mimo obec	0	1

Využití online obchodů s potravinami není mezi respondenty příliš běžné. Aktuálně je využívá pouze cca 8 % respondentů, a to napříč věkovými kategoriemi. 87 % respondentů online obchod neplánují využívat ani v budoucnosti. Většina těchto respondentů (40,4 %) online obchod nezvažuje, protože si myslí, že je to zbytečné nebo to není potřeba. Zhruba po 15 % respondentů neumí online obchod použít nebo mu nevěří. Menší podíl respondentů si chce zboží vidět.

Tab. 16: Využívání online obchodů pro nákupy potravin

	Celkem	
	abs.	rel.
Ano	10	7,9
Ne	116	92,1
Celkem	126	100,0

Obchod není v 11 obcích na Rokycansku. Z 38 respondentů z těchto obcí nakupuje několikrát do týdne 28 (74 %) z nich. Pouze 8 respondentů nakupuje jednou týdně a pouze 2 nahodile. Většina respondentů jezdí na nákup do jiné obce autem (31, tj. 82 %), jen jednotky osob řeší nákup jiným způsobem (např. veřejnou dopravou – pouze 5 osob, ostatní možnosti mají ještě méně respondentů). Pro 28 osob není problém, že obchod v obci není, ale pro zbývajících 10 to problém je – jedná se o osoby ve věku nad 55 let. Problém to není pro osoby zhruba do 70 let. Důvodem je obvykle kombinace faktorů - nemají auto, z obce jsou špatné spoje veřejné dopravy, ze zdravotních důvodů, je to drahé či časově náročné.

ROZHOVORY S MÍSTNÍMI AKTÉRY

V květnu 2022 byly provedeny na Rokycansku a Zbizožsku **semistrukturované rozhovory s místními aktéry**, ve dvou případech se jednalo o představitele místních samospráv populačně menších obcí s obchodem a v jednom případě o majitele a provozovatele sítě obchodů.

V případě **první samosprávy** se jednalo o obec s cca 150 obyvateli. Obchod byl v obci postaven za socialismu v rámci akce Z a stále patří Jednotě Rokycany. Později ho provozovali různí soukromníci, dnes je zařazen do jedné ze sítí obchodů, která v regionu operuje. Obec platí za provozovatele Jednotě nájem, aby obchod zůstal otevřený.

Obchod má otevřeno 3x týdně a nabízí jen základní sortiment (včetně drogerie), většinově lidé jezdí za nákupy do Rokycan a Plzně. Prodavačku dělá místní seniorka. Obchod plní roli základního zásobování obce (zejména pro seniory) a má společenskou roli. Obyvatelé si také mohou v obchodě nechat odložit balíček a později si jej vyzvednout. Zástupce samosprávy si neumí obec bez obchodu představit, snažil by se vždy aktivně zajistit provozovatele (obec si v této roli však představit neumí).

Žádné on-line obchody do obce nezajíždí, pojízdná prodejna by byla jen částečné řešení kvůli specifické „otevřací době“. Aby ekonomika obchodu alespoň v základu „vycházela“, prodavačka řeší nákup zboží do obchodu přes objednávky od místních a bere jen něco málo navíc (téměř žádné rychle se kazící

Řešitel: GaREP, spol. s r. o., nám. 28. října 3, 602 00 Brno, garep@garep.cz, 607 268 183.

zboží). Obec se také každoročně snaží získat krajskou dotaci, v případě jejího udělení ji dává provozovateli obchodu.

Základní vybavenost v obci představuje ještě hospoda, u níž se při obecních akcích objednáva také občerstvení. V místní části obce má pak podnikovou prodejnu provoz masného průmyslu, takže i zde místní lidé nakupují část potravin.

V případě **druhé samosprávy** se zhruba 120 obyvateli byl obchod v obci historicky provozovaný Jednotou. Obec budovu v 90. letech 20. století odkoupila a nabízí ji za zvýhodněný nájem. Obec na provoz obchodu získává krajskou dotaci, o ministerskou zatím nežádala.

I když se v obchodě kvůli přísným předpisům neposkytuje občerstvení, plní společenskou roli. Obchod má jen základní sortiment, z občanské vybavenosti jej doplňuje ještě hospoda.

V obchodě nakupují především senioři, částečně i ze sousední obce, většina mladších však nakupuje zejména v Rokycanech a Plzni. Část klientely tvoří také chataři a chalupáři, ale tato část zákazníků se postupně snižuje. Pro ekonomicky aktivní obyvatele slouží obchod jako místo nákupu základních potravin, nebo když něco zapomenou koupit či operativně potřebují. Přínos přítomnosti obchodu v obci si dle vedení obce uvědomí více, až zestárnou a nebudou tolik mobilní.

Pojízdnou prodejnu, ani on-line obchody nevidí vedení obce jako řešení (zejména pro seniory). Absence obchodu v obci by byla považovaná za „katastrofu“. Současný provozovatel má v okolí ještě další prodejny, všechny obce jej dotují, aby se udržel.

Velmi podrobný rozhovor byl uskutečněn také s **provozovatelem sítě obchodů** na Radnicku a Zbirožsku. Obecně pozoroval úbytek obchodů po zavedení EET (elektronické evidence tržeb), jelikož starší lidé provozující obchody odmítli obsluhovat moderní technologie. Pro provozování obchodů jsou dle jeho názoru nutné dotace, ty by však měly být nastaveny lépe, aby se dostaly i do obchodů v obcích s nižším počtem obyvatel (měla by se snížit minimální částka obrátu). Dotace by obecně měly být takové, aby se dostaly k více prodejnám, kdy je lepší i menší dotace, ale pro více provozoven. Mělo by se také sledovat a analyzovat, kolik bylo v jednotlivých krajích podáno žádostí a kolik bylo pokryto. Pro venkovské prodejny bylo vyloženo omezující mít mezi podmínkami pro získání dotace i počet dnů, kdy mají obchody otevřeno (v malých obcích je typicky otevřeno jen několik dní v týdnu).

V rámci své sítě hradí mzdy prodavaček a nájem za budovy (obci či Jednotě). Některé obchody v jeho síti prodělávají, jiné vydělávají. Ztrátové prodejny si drží z dlouhodobých strategických otázek a jako pomoc seniorům.

Obchody provozuje od roku 2001. Ze začátku vše nakupoval u velkoobchodu (Makro), následně dovezl do obchodů v obcích a prodal. V roce 2007 vstoupil do družstva, které sdružuje asi 300 obchodů a 100 obchodníků. Mnohdy nabízí nižší ceny než zmíněný velkoobchod.

Pro ekonomiku provozu obecně platí, že „vyšší obrát = nižší ceny“. Družstvo připravuje velký a malý leták pro výdělečnější prodejny. Družstvo má také nasmlouvaný velkoobchod a pak přímé dodavatele, kteří přímo zaváží do velkých prodejen či distribučního skladu (do všech obchodů se přímo zaváží jen pečivo).

Objednávka probíhá tak, že se z jednotlivých obchodů sepíší objednávky, ty se sumarizují a přes přímé dodavatele se objednáva (samozřejmě mají i možnost nakoupit od jiných producentů). Zásada je, že to, co má družstvo v letáku, musí být celorepublikově dostupné, a tudíž to pokrývají celorepublikoví dodavatelé. Jak už bylo zmíněno, odebírá i od místních producentů (Cukrárna Svěženka Kralovice, Lahůdky Pilík Mýto, Terešovské uzeniny, Maso Vojenice, uzenářství Anýž ve Zbiroze), protože

tyto značky chtějí i zákazníci. Mezi zákazníky jsou jak ti, co poptávají standard, tak i ti, co chtějí vyšší kvalitu.

Ve venkovských prodejnách jsou dle něj už lidé zvyklí, že v určité dny jsou k dispozici určité produkty (např. v úterý chlebičky, ve čtvrtek sekaná atd.). Ostatní dny vyplňují jiné produkty, rychle se kazící zboží musí být ideálně čerstvé, místní a rychle se prodat. Například pečivo tak odebírá z Hořovické pekárny.

Pokud obchodník provozuje jen jeden obchod, má problém se závozem (není pro větší producenty tak atraktivní). Vůbec nejhorší je zásobování ovocem a zeleninou, které se rychle kazí. Sám jej odebírá buď ve velkoobchodě (Makro), a to raději méně a častěji. Ideální by v tomto ohledu dle jeho názoru byli lokální producenti, kteří své výrobky zavezou rovnou na prodejny.

Prodavačky v jednotlivých obchodech jsou odpovědné za to, aby nebyly velké přebytky. V poslední době pozoruje trend „dopekových pecí“, aby bylo pečivo až do konce pracovní doby. Mléčné výrobky odebírá přes velkoobchod. Obecně za nejprodávanější položky považuje pivo, cigarety a pečivo, kdy tyto tři položky činí až 50 % obrátu prodejen.

V posledních letech se snaží o postupnou modernizaci prodejen (např. obnova nábytku). Během pandemie nemoci covid-19 se tržby mírně zlepšily, ale po jejím odeznění zase opadly, a to i kvůli zvyšující se inflaci.

Pracovní dobu svých prodejen upravuje dle přání zákazníků, vedení obcí a finančních možností (tržeb). Nicméně jednotlivé prodavačky jsou místní obyvatelky, takže mohou obchod na přání otevřít i po klasické otevírací době.

Prodej se pokoušel inovovat i skrze pojízdnou prodejnu, která však měla vysoké pořizovací náklady i udržovací náklady. Navíc její obsluha vyžadovala dva zaměstnance, a to řidiče (typicky muži) a prodejce (typicky ženy). Prodejna nakonec vykazovala vyšší náklady a nižší ceny ve srovnání s klasickým obchodem, proto byla tato možnost ukončena.

Probíhaly také diskuze o on-line nákupech, toto je však na venkově dlouhodobě prodělečné (musí se totiž započítat náklady na řidiče a ten musí být navíc „v pohotovosti“).

Zásadní roli má také prodavačka. Lze to doložit i tím, že ve stejně velkých prodejnách ve stejně velkých obcích je dosahováno rozdílných tržeb. Nicméně vzhledem k nízké nezaměstnanosti a také většinou částečnému úvazku (na některých prodejnách není celý úvazek možný), mnoho zájemců o tuto práci není a tím pádem fakticky neprobíhá ani výběr. Sám dělí s určitým nadhledem a zjednodušením personál v prodejnách na „prodavačky“ a „podavačky“.

I jako obchodník vidí, že obchod má v obci také společenskou roli. Když v obci není obchod (a navíc třeba ani hospoda), obec se spíše vylidňuje. Proto je důležité základní zázemí (stůl a židle), aby si zákazníci mohli vzájemně promluvit (socializace). Ale i to může být dvojsečné, někde muselo být zázemí odstraněno, protože některým zákazníkům vadilo, že se šíří po obci informace co a kolik nakupují či nenakupují.

ROZHOVORY S LOKÁLNÍMI PRODUCENTY

V květnu 2022 byly také provedeny na Rokycansku a Zbirožsku ještě **4 semistrukturované rozhovory s lokálními producenty**, z nichž dva provozují zemědělskou farmu, jeden se pohybuje v masném průmyslu a jeden se pohybuje v ovocnářství.

Oba **místní farmáři** prodávají své výrobky koncovým zákazníkům, soustředí se téměř výhradně na hovězí a skopové maso. Mají již stálý okruh svých zákazníků, se kterými komunikují on-line/elektronicky (e-maily, skupina na Facebooku, e-shop přes Shoptet). Veškerou svou produkci takto prodají.

Zákazníci jsou převážně z celého Rokycanska a Plzeňska, v některých případech i z Prahy a jejího zázemí. Zejména v případě Plzně a Prahy se jedná o ekonomicky zajištěnější mladší lidi (často rodiny s dětmi), kteří žijí aktivním způsobem života.

Žádný velkoobchod je se žádostí o spolupráci nekontaktoval, neoslovili je ani on-line prodejci košík.cz a rohlik.cz. Navíc se v souvislosti s tímto typem prodeje obávají zvýšené administrativní zátěže. V obou případech také probíhala snaha o spolupráci s restauracemi, která však nevyšla, protože ty měly zájem dlouhodobě jen o určité partie masa. Jeden z farmářů má svůj provoz propojen i s penzionem, který nepříliš žádané druhy masa alespoň částečně zpracuje ve vlastní restauraci.

V případě pojízdné prodejny vidí farmáři možnost v tom, že by někdo musel provozovat farmářskou prodejnu, objíždět jednotlivé farmáře a odebírat od nich maso. Konkurenci spatřují v klasických obchodech, kde je výraznou výhodou nízká cena za maso z velkochovů či z dovozu.

V průběhu pandemie nemoci covid-19 zaznamenali farmáři rozdílné trendy – jeden hovořil o nárůstu poptávky, druhý naopak o poklesu.

Oba farmáři naopak shodně volali po větší podpoře malých a středních firem, po větší spolupráci místní samosprávy a byznysu, odbourání administrativy, zjednodušení dotací a jejich plošnému rozdělování.

Lokální **producent z masného průmyslu** má provozovnu a prodejnu v jedné z menších obcí na Radnicku a Zbirožsku. Jeho výrobky dále odebírá více než 10 prodejen a farmářských obchodů v okolí, své produkty dodává také do výchovných a vzdělávacích institucí. Ke zvýšení prodeje mu slouží také pojízdná prodejna (jedná se o samostatnou společnost), kdy si vybírá, kam bude zajíždět (nejčastěji se však jedná o větší obce v blízkosti jeho výroby, do menších obcí zajíždí méně často). Svůj provoz by chtěl producent rozšířit, ale už nemá místo. Porážení kapacitně sami nestíhají, musejí spolupracovat s jatkami v okolí.

Ve svém sortimentu má jak stálou, tak sezónní nabídku (např. v zimě více jitrnice, v létě více buřty). Sortiment se snaží také průběžně obměňovat (např. obměnou koření přidávaného do uzenin). Ceny se snaží držet nízko, dbá na čerstvost a kvalitu, v rámci prodeje si uvědomuje důležitost přívětivého vztahu k zákazníkům. Během pandemie nemoci covid-19 zaznamenal větší odběr.

O on-line prodeji neuvažoval, protože by to již kapacitně nezvládali. Také provoz platebního terminálu považuje za komplikovaný (nutnost poplatku, jiné vedení účetnictví).

Lokální ovocnář se soustředí na produkci a prodej jablek, hrušek a švestek (k tomu má navíc pro doplnění i trochu zeleniny). Snaží se mít otevřeno celoročně, dodává též do škol, školek a nemocnic, něco málo i do malých „farmářských obchodů“ v Plzni. Klasickým obchodům však nedodává, jelikož ty dávají přednost především dotovaným jablkům z Polska. Dalším problémem pro dodávky do obchodů je požadované množství a celoroční zásobování, což není schopen garantovat.

Kontakty zkušel navázat i s on-line prodejnou rohlik.cz, ale nemá žádnou odezvu. Zákazníky má zejména mezi místními a pak především ve směru od Plzně na Prahu, protože tímto směrem nejsou

žádné větší sady (v regionu provozuje dvě prodejny). Případné přebytky se mu nakonec vždy podaří prodat, často ale za velmi nízké výkupní ceny (např. jablka do šamponů v Rakousku). Během pandemie nemoci covid-19 zaznamenal spíše nižší odbyt.

ZÁVĚR

Území Radnicka a Zbirožska má na své území několik obcí bez obchodu a několik malých obcí, kde je obchod na hraně udržitelnosti. Obyvatelé přítomnost obchodů hodnotí pozitivně. Pro většinu z nich by však nebyl větší problém, kdyby obchod v obci nefungoval. Problém by to však byl pro seniory a nemobilní obyvatele.

Pro obyvatele je typické, že za nákupy dojíždí do blízkých větších obchodů. Období lockdownů nemělo na chování obyvatel větší vliv. Obchody na Radnicku a Zbirožsku využívají relativně hodně produkty od místních producentů, zejména u pečiva a uzenin.

Do budoucna existuje ohrožení, že některé další obchody ukončí svůj provoz. Pro sociálně citlivé skupiny obyvatel by se poté ztížil přístup k nákupům potravin. Do budoucna se nepředpokládá větší využití online obchodů s potravinami.

PŘÍLOHA: VÝSKYT OBCHODŮ NA RADNICKU A ZBIROŽSKU

Výskyt obchodů v obcích regionu Radnicka a Zbirožska

Obec název	SO POÚ název	Přítomnost obchodu (Mapy.cz)	Přítomnost obchodu (terénní šetření)	Počet obchodů (terénní šetření)	Maloobchodní sít	Název obchodu, adresa
Bezděkov	Radnice	ne	ne	0	/	/
Břasy	Radnice	ano ano ano ano ano	ano	5	COOP COOP ne ne COOP	COOP družstvo Hořovice, Břasy 102 COOP družstvo Hořovice, Břasy 229 Koloniál Bazilišek, Břasy 137 Německý obchod Břasy 221 COOP družstvo Plasy, Břasy – Stupno 181
Bujesily	Radnice	ne	ano	1	ne	Bujesily 24
Cekov	Zbiroh	ano	ano	1	ESO-CZ	Smíšené zboží ESO-CZ český obchod, Cekov 23
Čilá	Zbiroh	ne	ne	0	/	/
Drahoňův Újezd	Zbiroh	ne	ano	1	ne	Smíšené zboží Eva Švehlová, Drahoňův Újezd 36
Hlohovice	Radnice	ano	ano	1	ESO-CZ	Smíšené zboží ESO-CZ český obchod, Hlohovice 45
Hradiště	Zbiroh	ne	ne	0	/	/
Chlum	Radnice	ne	ne	0	/	/
Chomle	Radnice	ne	ne	0	/	/
Kamenec	Radnice	ne	ne	0	/	/
Kařez	Zbiroh	ano	ano	1	ESO-CZ	Smíšené zboží ESO-CZ český obchod, Kařez 214
Kařízek	Zbiroh	ne	ne	0	/	/
Kladruby	Radnice	ano	ano	1	ESO-CZ	Smíšené zboží ESO-CZ český obchod, Kladruby 10
Lhota pod Radčem	Zbiroh	ano	ano	1	ENAPO	Smíšené zboží Lhota pod Radčem 95
Lhotka u Radnic	Radnice	ano	ano	1	ESO-CZ	Smíšené zboží ESO-CZ český obch., Lhotka u Radnic 18
Liblín	Radnice	ano	ano	1	Můj obchod	Můj obchod - Potraviny Liblín 70
Líšná	Zbiroh	ano	ano	1	Můj obchod	Můj obchod - Potraviny Líšná 25

Řešitel: GaREP, spol. s r. o., nám. 28. října 3, 602 00 Brno, garep@garep.cz, 607 268 183.

Doba řešení: 4/2021 – 11/2023

Projekt TL05000558 – VENKOOBCHOD – Využití faktorů lokalizace obchodů na venkově při optimalizaci a udržení základního zásobování venkova

Obec název	SO POÚ název	Přítomnost obchodu (Mapy.cz)	Přítomnost obchodu (terénní šetření)	Počet obchodů (terénní šetření)	Maloobchodní sít	Název obchodu, adresa
Mlečice	Zbiroh	ne	ano	1	ne	Mlečice 32
Němčovice	Radnice	ne	ne	0	/	/
Ostrovec-Lhotka	Zbiroh	ne	ne	0	/	/
Plískov	Zbiroh	ne	ne	0	/	/
Podmokly	Zbiroh	ano	ano	1	ESO-CZ	Smíšené zboží ESO-CZ český obchod, Podmokly 14
Přívětice	Radnice	ano	ano	1	ESO-CZ	Smíšené zboží ESO-CZ český obchod, Přívětice 92
Radnice	Radnice	ano ano ano ano	ano	4	ENAPO ne ESO-CZ ne	Potraviny Jiří Hucl, náměstí Kašpara Šternberka 65 Potraviny náměstí Kašpara Šternberka 241 Smíšené zboží ESO-CZ , nám. Kašpara Šternberka 242 Potraviny ARDO, Pražská 230
Sebečice	Radnice	ano	ano	1	ESO-CZ	Smíšené zboží ESO-CZ český obchod, Sebečice 43
Sirá	Zbiroh	ano	ano	1	ESO-CZ	Smíšené zboží ESO-CZ český obchod, Sirá 55
Skomelno	Radnice	ne	ano	1	ne	Skomelno 94
Terešov	Zbiroh	ano	ano	1	ne	Smíšené zboží Terešov 42
Týček	Zbiroh	ano	ano	1	ESO-CZ	Smíšené zboží ESO-CZ český obchod, Týček 47
Újezd u Svatého Kříže	Radnice	ano	ano	1	Javor	Smíšené zboží Újezd u Svatého Kříže 121
Vejvanov	Radnice	ano	ano	1	ESO-CZ	Smíšené zboží ESO-CZ český obchod, Vejvanov 109
Zbiroh	Zbiroh	ano ano ano ano ano ano	ano	7	ESO-CZ ne PLUS JIP ESO-CZ COOP Můj obchod ESO-CZ	Smíšené zboží ESO-CZ, Masarykovo náměstí 24 Potraviny Masarykovo náměstí 34 Obchodní centrum U Kima, Masarykovo náměstí 130 Smíšené zboží ESO-CZ, Masarykovo náměstí 626 COOP družstvo Hořovice, Majerové 44 Můj obchod - Potraviny Asenov, Čsl. armády 607 Smíšené zboží ESO-CZ, Zámostí 422
Zvíkovec	Zbiroh	ano	ano	1	ESO-CZ	Smíšené zboží ESO-CZ český obchod, Zvíkovec 44

Řešitel: GaREP, spol. s r. o., nám. 28. října 3, 602 00 Brno, garep@garep.cz, 607 268 183.

Doba řešení: 4/2021 – 11/2023

PŘÍLOHA: FOTOGRAFIE OBCHODŮ NA RADNICKU A ZBIROŽSKU

<p style="text-align: center;">Bujesily</p> 	<p style="text-align: center;">Mlečice</p>
<p style="text-align: center;">Cekov</p> 	<p style="text-align: center;">Přivětice</p>
<p style="text-align: center;">Drahoňův Újezd</p> 	<p style="text-align: center;">Sebečice</p>

Projekt TL05000558 – VENKOOBCHOD – Využití faktorů lokalizace obchodů na venkově při optimalizaci a udržení základního zásobování venkova

Projekt TL05000558 – VENKOOBCHOD – Využití faktorů lokalizace obchodů na venkově při optimalizaci a udržení základního zásobování venkova

<p style="text-align: center;">Lhota pod Radčem</p> 	<p style="text-align: center;">Týček</p>
<p style="text-align: center;">Lhotka u Radnic</p> 	<p style="text-align: center;">Újezd u Svatého Kříže</p>
<p style="text-align: center;">Liblín</p> 	<p style="text-align: center;">Vejvanov</p>

PŘÍLOHA: PŘÍPADOVÉ STUDIE – DOTAZNÍK PRO OBYVATELE

PŘÍPADOVÉ STUDIE – TERÉNNÍ ŠETŘENÍ – OBYVATELÉ

Tazatel:

Název obce:

Projít obec, udělat rozhovor s obyvateli (u obchodu, na zastávce autobusu, na ulici, na zahradě).

Požádat respondenta, jestli je ochoten v několik málo minutách odpovědět na pár otázek, které se týkají obchodu na venkově. Pokud by obyvatel působil nedůvěřivě, ukázat mu papír s informacemi o projektu.

Pokusit se zachytit všechny typy obyvatel (důchodce, rodiče na rodičovské dovolené, pracujícího, mladistvého).

Minimum dotázaných osob se odvíjí podle velikosti obce:

- do 200 obyvatel – min. 5 osob.
- do 500 obyvatel – min. 10 osob.
- nad 500 obyvatel – min. 20 osob.

Zjistit historii obchodu v obci (Pokud v obci obchod je, jak dlouho, jestli funguje nepřetržitě apod. / Pokud v obci obchod není, jestli tam někdy vůbec byl, kdy byl zavřený atd.)

Obchod v obci existuje

1. Jste místní (včetně chatařů a chalupářů)?

- a) Ano, bydlím zde
- b) Ano, mám zde chatu, chalupu
- c) Ne, ale pravidelně zde nakupuji (jsem z blízké obce)
- d) Ne (poděkujte a dotazník dále nevyplňujte)

2. Jak často vy osobně nakupujete v obchodě s potravinami tady v obci?

- a) Několikrát do týdne (pokračujte otázkou č. 3 a pak č. 5 a dále)
- b) 1x týdně (pokračujte otázkou č. 3 a pak č. 5 a dále)
- c) Nahodile (pokračujte otázkou č. 3 a pak č. 5 a dále)
- d) Nikdy, uveďte proč:.....
(pokračujte otázkou č. 4; potom č. 8 a dále)

3. Jak jste spokojeni s obchodem / obchody tady v obci? Ohodnoťte vaši spokojenost na stupnici 1–5 stejně jako ve škole (1 nejlepší, 5 nejhorší). (Pokud je tady v obci více obchodů, uveďte celkovou spokojenost s obchody tady v obci.)

- a) 1 b) 2 c) 3 d) 4 e) 5

Proč dáváte takové hodnocení?

4. Pokud potraviny nenakupujete pravidelně tady v obci, kde je nakupujete?

- Název obce:
- Název obchodu:

5. Jezdíte kromě místního obchodu na nákupy potravin ještě někam jina?

- a) Ne, nakupuji pouze tady v obci
- b) Nakupuji i v jiné obci:
 - V jaké obci:
 - V jakém obchodu:
 - Jak často tam nakupujete:

6. Kdyby byl tady v obci uzavřen (poslední) obchod, jak byste řešil/a nákupy?

7. Má pro vás obchod s potravinami i jiný význam než nákupní?

- a) Ano, uveďte jaký:
- b) Ne (zeptat se, zda pro obyvatele obchod / obchody v obci funguje jako místo pro setkávání se známými z obce)

8. Jak období tzv. lockdownů kvůli epidemii COVID-19 v letech 2020 a 2021 ovlivnilo vaše nákupní zvyklosti a platí tyto zvyklosti dosud? (můžete uvést více možností)

	Změna během covidu (označte, pokud platí)	Platí dosud (označte, pokud platí)
a) Začal/a jsem více nakupovat tady v obci		
b) Začal/a jsem více využívat online obchody s potravinami (rohlik.cz apod.)		
c) S nákupy mi více začali pomáhat sousedé		
d) Začal/a jsem za nákupy ve vyšší míře vyjíždět mimo obec		
e) Nijak		
f) Jiné, prosím uveďte:		

9. Využíváte pro nákupy potravin také online obchody (např. rohlik.cz apod.)?

- a) Ano (pokračujte otázkou č. 11)
- b) Ne

10. Pokud jste online obchod dosud nevyžíval/a, zvažoval/a byste jeho využití do budoucna? (pokud by dotazovaný říkal, že do obce online obchod nezajíždí, tak mu/jí říct, že Košík.cz zajíždí do všech obcí Česka)

- a) Ano
- b) Spíše ano
- c) Spíše ne
- d) Ne
- e) Nevím

Odůvodněte svoji volbu.

11. Co vám v obchodě / obchodech tady v obci chybí / co by se mělo zlepšit?

(pokud respondent neví, nabídnout příklady: širší sortiment, nižší ceny / cenové akce, lepší otevírací doba...)

Identifikační otázky

Jste?

- a) Muž
- b) Žena

Uveďte váš věk:

Jste? (vybrat pouze jednu nejuvýstižnější možnost)

- a) Student
- b) Nezaměstnaný
- c) Rodičovská / mateřská dovolená
- d) Důchodce
- e) Pracující, uveďte, v jaké obci pracujete:

Obchod v obci není

1. Jak často vy osobně nakupujete potraviny?

- a) Několikrát do týdne
- b) 1x týdně
- c) Nahodile
- d) Nikdy (poděkujte a dotazník dále nevyplňujte)

2. Jak řešíte nákupy potravin, když obchod v obci není? (můžete uvést více možností)

- a) Zajedu si veřejnou dopravou
- b) Zajedu si autem
- c) Vyřídím to při cestě z práce, při vyzvedávání dětí
- d) Za nákupem mě někdo zaveze
- e) Nákup mi někdo přiveze
- f) Dojíždí k nám pojízdná prodejna
- g) Využívám online obchod s potravinami
- h) Jiné, prosím uveďte:

3. V jaké obci obvykle nakupujete potraviny?

- Název obce:
- Název obchodu:

4. Je pro vás problém, že obchod s potravinami tady v obci není?

- a) Ano
- d) Ne (vynechejte otázku č. 5)

5. Proč je pro vás problém, že obchod s potravinami tady v obci není? (můžete uvést více možností)

- a) Nemám, nepoužívám auto
- b) Z obce jsou špatné spoje veřejné dopravy
- c) Ze zdravotních důvodů
- d) Je to drahé (jízdenka, palivo...)
- e) Je to časově náročné
- f) Je složité cestovat s dítětem/děťmi
- g) Jiné, prosím uveďte:

Identifikační otázky (vyplňujete v obou případech)

Jste?

- a) Muž
- b) Žena

Uveďte váš věk:

Jste? (vyberte pouze jednu nejuvýstižnější možnost)

- a) Student
- b) Nezaměstnaný
- c) Rodičovská / mateřská dovolená
- d) Důchodce
- e) Pracující, uveďte, v jaké obci pracujete:

Elektronický dotazník:
<https://arcg.is/1CeWHu>

PŘÍLOHA: PŘÍPADOVÉ STUDIE – ZÁZNAMOVÝ ARCH PRO ŠETŘENÍ V OBCHODĚ

PŘÍPADOVÉ STUDIE – TERÉNNÍ ŠETŘENÍ V OBCHODĚ (PRODAVAČKA, PROVOZNI...)

Tazatel:

Název obce:

<https://arcg.is/8nr4X>

Naplánovat cestu do obce v době, kdy je obchod otevřený. Ověřit výskyt a otevírací dobu obchodu. Navštívit obchod a provést vlastní pozorování.

K odpovědi na otázky dle potřeby doplnit slovní komentáře.

Pozorování před obchodem:

1. Jaké je umístění obchodu? (možné uvést více možností)

- a) Na návsi
- b) U hlavní silnice
- c) Blízko od zastávky veřejné dopravy
- d) Mimo centrum obce a mimo hlavní silnici
- e) Jiné, uveďte:

2. Adresa obchodu (v elektronické verzi dotazníku zaznačit polohu do mapy):

3. Existují možnosti parkování blízko (do cca 50 m) obchodu?

- a) Ano
- b) Ne

4. Je u obchodu stojan na kola?

- a) Ano
- b) Ne

5. Jaká je otevírací doba obchodu? Zapsat přesnou otevírací dobu.

6. Je obchod v nějaké maloobchodní síti (COOP, Můj obchod, Bala, Brněnka...)? (určit podle samolepky na dveřích, polepu obchodu, v případě potřeby posleze ověřit uvnitř u paní prodavačky)

- a) Ne
- b) Ano, uveďte název sítě:

7. Byl obchod podpořený z dotačního programu obchůdek 2021+? (prověřit nálepky na dveřích)

- a) Ano
- b) Ne

8. Byl obchod podpořený z krajského dotačního programu? (prověřit nálepky na dveřích)

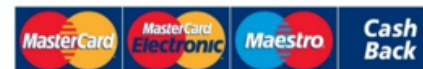
- a) Ano
- b) Ne

9. Lze v obchodě platit kartou? (prověřit nálepky na dveřích, v případě potřeby posleze ověřit uvnitř u paní prodavačky)

- a) Ano
- b) Ne

10. Nabízí obchod cashback – možnost výběru hotovosti v obchodě kartou? (prověřit nálepky na dveřích, v případě potřeby posleze ověřit uvnitř u paní prodavačky)

- a) Ano
- b) Ne

11. Je v obchodě výdejní místo doručovacích služeb (např. zásilkovna, balíkovna, PPL...)? (prověřit nálepky na dveřích)

- b) Ne
- a) Ano, specifikujte:

12. S jakou další provozovnou existuje u obchodu propojení? (lze uvést více možností)

- a) Obchod není propojený s žádnou další provozovnou
- b) Hospoda
- c) Kavárna / cukrárna
- d) Vínárna
- e) Pošta
- f) Půjčovna kol
- g) Jiné, prosím uveďte:

13. Je před obchodem místo pro posezení / setkávání lidí (stolek, lavička...)?

- a) Ano
- b) Ne

Projekt TL05000558 – VENKOOBCHOD – Využití faktorů lokalizace obchodů na venkově při optimalizaci a udržení základního zásobování venkova

Pozorování v obchodě

Vejít do obchodu a vysvětlit smysl šetření. Požádat o umožnění prohlédnutí obchodu a o odpovědi na několik otázek.

Dle potřeby doplnit informacemi o projektu, či poskytnout papír se základními informacemi o projektu.

1. Odhad velikosti prodejní plochy obchodu. V případě potřeby posléze ověřit u paní prodavačky.

Délka x šířka (v m):

2. Je v obchodě wi-fi pro zákazníky? Ověřit na telefonu, v případě potřeby ověřit u paní prodavačky.

- a) Ano
- b) Ne

3. Je v obchodě nějaký (neformální) prostor pro posezení (stolek + židle, prostor pro setkávání)?

- a) Ano
- b) Ne

4. Zhodnocení sortimentu zboží

Ověřit, zda daný sortiment v obchodu existuje – zatrhnout ano / ne.

Pokud to bude možné, zaznamenat u potravinářského zboží hlavní výrobce / dodavatele. Speciálně se zaměřit na **lokální výrobce / dodavatele**. Výrobce / dodavatele posléze probrat s paní prodavačkou.

Stačí jeden druh z uvedených příkladů uvedený v závorce.

Potravinářské zboží

Druh zboží	Součástí nabídky obchodu	
	ANO	NE
Mléčné výrobky (mléko, máslo, jogurt, <u>sýr...</u>)		
Vejce		
Zelenina (brambory, cibule, <u>rajčata...</u>)		
Ovoce (jablka, <u>banány...</u>)		
Uzeniny (šunka, salám, párky...)		
Maso (vepřové, hovězí, kuře, vč. mražených...)		
Pečivo (rohlíky, chleba)		
Lahůdky (např. zákusek, obložený chlebiček)		
Med		

Nepotravinářské zboží

Druh zboží	Součástí nabídky obchodu	
	ANO	NE
Drogerie		
Domácí potřeby / průmyslové zboží		
Papírnictví		
Oděvy		
Krmení pro zvířata		
Drobná elektronika, hračky		
Léky / potravinové doplňky		
Tiskoviny		

5. Lokální výrobci / dodavatelé:

Otázky pro prodavačku

1. Jaké má obchod hlavní výrobce / dodavatele?

- Pečivo:
- Uzeniny:
- Mlékárenské výrobky:

2. Jak funguje v obchodu systém dodávání (odebírají z velkoobchodu nebo přímo od výrobců; název velkoobchodu, jak často...)?

3. Jaké má obchod lokální výrobce / dodavatele?

4. Jaké doplňkové služby obchod nabízí? (např. vaří v obchodě neformálně kávu, funguje zde bazar s oblečením...)

5. Jaká je historie obchodu v posledních 10 letech? Byl v posledních 10 letech uzavřený?

6. Po opuštění obchodu subjektivně ohodnoťte na škále 1 až 5 chování / vystupování prodavačky (1 = nepřijemná, 5 = příjemná).

a) 1 b) 2 c) 3 d) 4 e) 5

7. Po opuštění obchodu ho vyfotit:

- zvenku, celou budovu, včetně posezení
- dveře se samolepkami a otevírací dobou
- budovu obchodu s parkovištěm, pokud je parkoviště poblíž
- další fotky dle uvážení